

Captiva Energi AS
Maridalsveien 91
0461 OSLO

Vår dato: 25.06.2019
Vår ref.: 200801551-33
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad
22959445/ajr@nve.no

NVEs vurdering av planendringssøknaden for Breilobekken kraftverk, Sirdal kommune i Vest Agder.

I søknad av 22. mars 2019 søker Captiva Energi på vegne av Sirdal Kraft AS om endringer knyttet til vannveien og slukeevnen for Breilobekken kraftverk.

Breilobekken er et sidevassdrag til elva Sira. Breilobekken ligger sør for grendene Skeie/Lunde, om lag 14 km nord for Tonstad som kommunesenteret i Sirdal kommune i Vest-Agder.

Bakgrunn

Skeie Småkraft fikk 12.12.2012 konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Breilobekken kraftverk i Breilobekken i Sirdal kommune i Vest Agder. Konsesjonen ble overført til Sirdal kraft AS 11.04.2019. Det er tidligere søkt om forlenget byggefrist for prosjektet, og gjeldende byggefrist er 12.12.2022. Det er Sirdal Kraft AS som nå søker om planendringen.

Planendringssøknaden

Planendringssøknaden innebærer endringer i slukeevne og på vannveien.

Slukeevne

Det er søkes om å øke maks slukeevne fra 700 l/s til 880 l/s. Dette tilsvarer en økning fra 160 % av middelvannføringen til 197 % av middelvannføringen. Videre søkes det om å redusere minste slukeevne fra 60 l/s til 26 l/s. Dette vil øke produksjonen fra 4,2 GWh til 4,9 GWh.

Vannveien

I vassdragskonsesjonen er det gitt tillatelse til nedgravd rørgate fra kraftstasjonen (kote 250) til planlagt påhugg (kote 460) med lengde 750 m. Videre lå det til grunn et borehull med påhugg på kote 460 som skal gå opp til inntaket (kote 483) med lengde 150 m. Samlet lengde på vannveien er 900 m.

Det søkes nå om å legge rør i dagen (PE-rør) fra inntaket til kote 367, og nedgravd rørgate (duktilt støpejernrør) fra kote 367 til kraftstasjonen på kote 250. NVE viser til planendringssøknaden og vedlagt kart for mer detaljer.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

I henhold til konsesjonen er det borehull fra inntaket til kote 460, mens det nå søkes om PE-rør som legges i dagen på denne strekningen. På deler av denne strekningen vil røret klamres til fjellsiden. Søker mener at inngrepet fra kote 460 og videre nedover, vil bli mindre med planendringen fordi det vil kreve en enklere veistandard opp til påhugget. PE-røret vil bli tildekket med stedlige løsmasser eller bruk av vekstmatter.

Vei

I konsesjonssøknaden er det beskrevet en anleggsvei for å kunne kjøre opp utstyr for boring. En slik anleggsvei krever høy veistandard (bredde, radius i svinger og stigning) for å komme opp med utstyr for boring, og anleggsveien vil i dette bratte terrenget medføre betydelige inngrep som er vanskelig å reparere i ettertid. Veien som det nå søkes tillatelse til å bygge, har som formål å komme opp til fots vinterstid og ev. med ATV for drift og vedlikehold av inntaket (rensk av varegrind).

Høring og behandlingsprosess

Saken ble sendt på begrenset høring 08.05.2019 til kommunen, Vest-Agder fylkeskommune, Fylkesmannen i Agder, Vest-Agder JFF, FNF Agder og DNT Agder. Høringsfristen var 31.05.2019. NVE var på befaring den 05.06.2019 sammen med søker. Nedenfor følger en oppsummering av mottatte høringsuttalelser. For fullstendig innhold i høringsuttalelsen viser vi til våre nettsider.

Vest-Agder fylkeskommune skriver at tiltaket bør gjøres med minst mulig landskapsinngrep, og dersom det legges rør i dagen, så bør disse dekket med stedegne masser.

Fylkesmannen i Agder vil sterkt fraråde at de omsøkte planendringene tillates. Fylkesmannen mener at de foreslåtte endringene vil virke negativt inn på kraftverket sin synlighet/landskapsvirkning. Videre mener de at en økt periode med kun minstevannføring i bekken også vil virke klart negativt inn på bekken som et viktig leveområde for fossefall.

Søkers kommentar til høringsuttalelsene:

«Sirdal Kraft AS kommenterer med dette fylkesmannen i Agder sin høringsuttalelse.

- 1. Synlighet/landskapspåvirkning. Vi meiner det vil bli ubetydelig endring som bare blir sett av grunneierene/eierene. Området det er søkt å legge rørgaten i dagen er ikke synlig fra Fylkesvei 568 eller normalt tilgjengelige områder rundt. Samtidig vil rørgaten bli dekket alle steder det er mulig, samt at det vil bli lagt duk/nett der det ikke er masser. (Duk som naturlige frø og mose vil etablere seg på forholdsvis raskt.) Dette blir fulgt opp i internkontroll.*
- 2. Fossefall og ørn. Det er laget notat av rådgivende biologer der det er beskrevet avbøtende tiltak for Fossefall og ørn. Tiltak vil bli fulgt opp.*
- 3. Vei. Konsesjon er allerede gitt med permanent vei. Vår søknad reduserer veibredde og antall svinger (inngrep) da det ikke blir nødvendig å kjøre opp stort boreutstyr.»*

NVEs vurdering

Endret slukeevne

Det søkes om å øke slukeevnen i kraftverket fra 160 % til 197 % av middelvannføringen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 70 dager i et middels vått år. Dette er 16 færre dager enn det konsesjonsgitte. Videre vil vannføringen være under summen av minste slukeevne og minstevannføring i 133 dager i et middels vått år. Dette er 21 færre dager enn det konsesjonsgitte.

Fylkesmannen skriver i sin uttalelse at økt maksimal slukeevne og redusert minste slukeevne vil føre til at det mye oftere kun vil gå minstevannføring i bekken. Fylkesmannen understreker at dette vil ha en negativ virkning på Breilobekken som leveområde for fossefall og for vassdraget som et viktig element i landskapsrommet. Videre skriver Fylkesmannen at redusert vannføring også vil kunne redusere matgrunlaget for fossefall.

Sammenlignet med konsesjonsgitte slukeevne vil den omsøkte endringen i slukeevnen føre til flere dager med kun minstevannføring i elven. Samtidig mener NVE at endringen ikke er av en slik karakter at den vil få stor negativ tilleggsbelastning på landskap og naturmangfold sammenlignet med opprinnelige konsesjonen. NVE viser til sitt vedtak av 12.12.2012 hvor vi skrev følgende:

«Det er mange søknader og planer om småkraftverk i Sirdal som berører elvestrekninger med fossefall. Slik sett kan en si at arten kan være utsatt for trussel. Vi har imidlertid sett at avbøtende tiltak som etablering av kunstige reirplasser ved inntak og/eller kraftstasjon kan ha en god effekt. Dette er på legg som kan gis av Fylkesmannen i medhold av standardvilkår dersom de mener dette er nødvendig. Dersom det i tillegg slippes vannføring som kan ivareta næringsproduksjon gjennom året, mener vi at dette tiltakets virkning for fossefall i vassdraget som berøres er akseptabel og at det ikke vil gi vesentlige virkninger for fossefallbestanden i kommunen som helhet.»

Vi deler ellers ikke Fylkesmannens oppfatning om at elva har særlig verdi som landskapselement. En endring i slukeevne vil etter vårt syn i liten grad øke de negative konsekvensene. Endring i slukeevne vil gi en økt produksjon på 0,7 GWh/år. NVE mener at fordelene i økt produksjon overstiger ulempene knyttet til endret slukeevne.

Vannvei og adkomstvei

Endringen i vannveien dreier seg om den øvre delen av rørgaten hvor det nå søkes om å legge PE-rør i dagen i stedet for borehull. Søker mener at denne løsningen vil kreve en mindre vei og dermed mindre inngrep i terrenget.

Fylkesmannen viser til sin uttalelse fra 2011 hvor de understreker at de avbøtende tiltakene som kom fram av opprinnelig konsesjonssøknad skal utføres. Dette dreier seg om:

- Anleggsdrift innstilles i etableringsperioden for kongeørn fra 1. mars – 15. april.
- Den øverste og mest eksponerte del av rørgaten profilbores med dykket inntak i Paulan.
- Rørgate og veifyllinger/skjæringer dekkes over med et humusholdig jordlag slik at revegetering skjer hurtig

Fylkesmannen holder fast på denne uttalelsen, og fraråder den omsøkte planendringen.

I vedtaket av 12.12.2012 skriver NVE følgende i sin vurdering av den opprinnelige vannveien:

«Breilobekken kraftverk var et av kraftverka som ble vurdert til å ha stor negativ innvirkning på landskapet. Tiltakshaver har derfor før søknaden ble sendt inn til NVE gjort flere tilpasninger for å redusere negative landskapsvirkninger, blant annet fullprofilboring på øvre del av strekningen og flytting av rørtraseen til en trase som er mindre eksponert mot Fv468.»

Den gangen vurderte NVE det som mer skånsomt for terrenget med borehull. Søker skriver nå i sin kommentar til høringsuttalelsene og i endringssøknaden at øvre del av vannveien kun vil bli synlig lokalt og at det området det er søkt å legge rørgaten i dagen ikke er synlig fra Fylkesvei 568. Videre

skriver søker at en anleggsvei for å frakte opp en borerigg vil kreve større inngrep enn ved å legge PE-rør.

NVE merker seg at inngrepene ved å legge PE-rør kan bli mindre på grunn av behovet for smalere vei. Vi mener allikevel at dette avhenger mye av grunnforholdene der vannveien og veien er planlagt. Terrenget hvor rørgaten skal gå er bratt og tidvis sidebratt med fjell i dagen. Under befaring merket NVE seg særlig ett parti hvor det er smalt og sidebratt. Langs dette partiet vil det være behov for mye sprenging uavhengig av alternativ. NVE mener derfor at begge alternativer vil føre til betydelige terrenginngrep i de mest krevende områdene.

Ved å legge PE-rør fra inntaket og ned til kote 460 vil de fysiske inngrepene i den øvre delen av vannveien bli større enn ved opprinnelig konsesjon. Landskapsrommet rundt Paulan (innsjøen ved inntaket) vil i større grad bli berørt ved å legge PE-rør opp til inntaket. Vi vektlegger også at klamring av rørgate ned et fjellparti fremfor vannvei i fjell vil gi en varig svekkelse av landskapet i dette område. NVE merker seg også at røret vil bli liggende i dagen flere steder på strekningen, noe som vil påvirke landskapet i den øvre delen av vannveien negativt.

NVE mener at planendringen på vannveien vil føre til negative landskapsvirkninger i øverste del. Videre mener vi at fordelene ved en enklere veistandard kan være begrenset siden begge alternativene vil kreve bygging av vei og vannvei i et teknisk krevende terreng. Selv om søkers nye alternativ kan gi noe mindre inngrep i nedre del av vannveien, mener vi at planendringen vil føre til større inngrep i øvre deler av vannveien. Den nedre delen av vannveien er allerede i dag noe berørt av en eldre skogsvei og hogstflater. Øvre del er i større grad uberørt og NVE mener derfor at alternativet med vannvei i fjell i den øvre delen er den beste løsningen for dette prosjektet. Vi legger også vekt på at Fylkesmannen sterkt fraråder PE-rør i øverste del av strekningen.

Annet

Fylkesmannen skriver i sin høringsuttalelse at det ikke er gitt tillatelse til permanent vei opp til påhugg på kote 460. NVE vil understreke at dette ikke stemmer. Det ble gitt tillatelse til permanent vei i vårt vedtak av 12.12.2012 opp til påhugg. Det er ikke gitt tillatelse til vei opp til inntaket.

Konklusjon

NVE mener at endringen i slukeevnen ikke vil medføre vesentlige endrede virkninger for allmenne og private interesser utover det som allerede er konsesjonsgitt. NVE gir Sirdal Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å øke maks slukeevne til 880 l/s og redusere minste slukeevne til 26 l/s.

Videre mener vi at den omsøkte endringen på vannveien vil medføre vesentlige endrede virkninger for allmenne og private interesser i forhold til det som allerede er konsesjonsgitt. NVE mener at ulempene ved å legge PE-rør i den øvre delen av vannveien er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår den delen av planendringssøknaden som gjelder endring i vannvei.

Øvrige vilkår i konsesjon av 12.12.2012, med tilhørende merknader, forblir uendret.

NVE minner om at det må søkes dispensasjon fra kommunens kommuneplan.

Klageadgang

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen 16.08.2019, jamfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser). En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

FYLKESMANNEN I AGDER
Oddbjørn Kroka
Sirdal kommune
Vest-Agder fylkeskommune